

ΠΑΡΑΔΟΞΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΔΟΞΑΣΙΕΣ

ΤΑ ΑΙΜΑΤΟΓΕΝΗΜΕΝΑ ΒΟΤΑΝΑ

«Αίμα του Χριστού», το θαυματουργό άγκυρι. Το άγκυρι που έφαγε το γαϊδουράκι του Χριστού. Τα φυτά και οι άρ-
χαίαι Έλληνικές ερμείες. Το αίμα του άρχιου 'Αδωνίδος και το ρόδο. Το αίμα του 'Ορφέως, 'Ενας άρκαίος μύθος για
το ήλιετροπέρι. Μυροσίνη, η φίλη της 'Αθηνάς. Ερμείαι για τα Έλληνικά δέντρα. Τα 'Ούκρωτα της Μακρίας. Το γαλα-
τεόστανο. Μία παλιή Πασκαλινή παράδοσις. Το γάλα της βασιλοπέυλας, κτλ. κτλ.

ΙΣ την Σόμη φερόμεν ένα άγκυρι, που
άμα το κόψει κανείς, ό χιμός του στάνει
κόκκινοσ σαν αίμα. Οι υπότεροι όνομάζοντ
το άγκυρι αυτό αιμα του Χριστού και
με το χιμό του φαράζον ένα σταυρό έ
πάνω από μέτωπο των παιδιών, για να
αυξάνω αι' αυτά κάθε άρρωστεια. Ο
βοτακόλογος λέει, ότι το περίεργο αυτό
άγκυρι είναι ή ά τ ρ α κ τ ρ υ λ λ ι ε τόν
φρυξό, που την άναίρεσι κα' ό γαστρος
'Αστίας. Σε άλλα Έλληνικά νησιά το
άγκυρι αυτό λέγεται ή α τ ρ υ ή σ σ α
κα' έχει την έξξη περίεργη ιδιότητα:

Όταν από χροιάλλε μεταμορφώνεται σε φρυξό, άφνει στ' άγκυρια
έπίσης ένα κοκκινοστό ήλιο. Έτσι, όταν έκκολλάθουν πολλές τέτοιες
φρυξές στα ίδια άγκυρια, αυτά φάνονται σαν ροζινομένα με αίμα, κα'
έτσι γεννιόταν στο λαό ή θαυμάσιμη βροχιά αίματος και αϊσθη-
σαν σε δευσιδαιμονίες.

Στην 'Ανάφι έπάζει άλλη
παράδοσις για τα κοκκινοστά αυ-
τά στήματα. 'Εταίρι ή φανι-
σσοα τρώει τα γαϊδουράγκυρια,
φρυξό είναι να φάνονται σ' αυ-
τά περιεστέρη τα κοκκινα στή-
ματα. Υπάρχοντα λοιπόν οι 'Α-
ναφιότες, ότι τον λαό που ό
Χριστός εκάθηναι επί πόλον
όνοσ—κατά το Εναγγέλιο— έ-
πορεύετο προς τα 'Ιεροσόλυμα,
στο δρόμο ό όνοσ βόηκε γαϊδου-
ράγκυρια και θέλησε να φάη. Ό
Χριστός άναγκάστηκε να έλε-
ξέση, τ' άγκυρια τρώτησαν τα
πόδια του και σταγόνας θεϊού αι-
ματος έρορύναν τα ήψιλα του,
τα όποια έπεσαν άμέσως...

Όταν λοιπόν σημειεί τ' άγκυ-
ρια να γάσουν τα φρύλα τους
στην 'Ανάφι ή να βγάλουν κοκ-
κινοπέσ βούλες, έξηγούν άς κα-
κό οισμό το φαινόμενο και λένε
ότι θα γίνη καταστροφή στα
σαματά και στ' αιλιαία, γα' αυ-
τό κάνουν προσευχές και λιτα-
νείες να φράγη το κακό.

Τό περίεργο είναι, ότι άνάλο-
γες προλήψεις για αιματοχόρωνα
φυτά είχαν και οι άρχαίοι πρό-
γονοί μας: 'Ενα άγριο κητό,
που είχε κοκκινοπέσ ροδόστασι,
το ά σ α ο ρ ο, οι άρχαίοι το
δινόμαζαν αιλια "Αρεσός". 'Εν'
άλλο φυτό, ή γαμψιπέπς όνομα-
ζόταν αιλια 'Αθηνάς. Τόν κο-
κό πάλι (δηλ. τη ζαρφορά) την
δινόμαζαν αιλια 'Ηρακλέους. Τό
φωστό έκείνο περιφωτό άνθος
που καλλιεργείται άφθονο στους
κή-
τους τών 'Αθηνών, τό κενταύριο,
τό έλεγαν αιλια Κρόνου, την
άγριόμακτα που έχει τα κοτσά-
νια της κοκκινοπέ, την δινόμα-
ζαν αιλια 'Ερμείας, κτλ.

Η δοξασία, ότι από χιμένο
στη γη άνδρόπινο αίμα έφάντο-
σαν φυτά και άνθη, είναι παλαιά.
Κατά τόν λαοτή βίβωνα, από τό
αίμα του θεαίου 'Αδωνίδος έ-
φάντοσε τό ρόδο. Λέει δηλ. ό

θεόλογος, ότι ένας κάπρος έχτύπησε με τό γαϊδουρόντα τον τόν 'Α-
δωνά στα πλείρα. Τό αίμα έπάζε ποτάμι, ό 'Αδωνας πέθανε, άλλα
στό μέρος αυτό φάντοσαν ή πρώτες τριανταφυλλίες, που την άνοιξι
σπολάστηκαν με ποικύρα έκατόφυλα. Η 'Αφροδίτη, κλάγοντας
τό θάνατο του φάσαν της φίλης, έπέσχη με τά δάκρυά της τη γη, από
την όποιαν έφάντοσαν άνεμάντες...

Επίσης ήταν ό 'Ορφές καταπαράχθη στο Παργαίον όρος από
της Μιανόδες της Θράκης, από τό αίμα του φάντοσε ένα φυτό που
λέγεται κηθάρια. Καί όταν έπελούτο τά Διονύσια, τό φυτό αυτό
έβγαζε ήχο κηθάριας.

Από τό αίμα του Προμηθέος δολάστηκε τό άζόνινο. Είναι
'Ελληνικό βοτάνι, που τό μεταχειρίζοντα οι άδοκτομαχοί, γα' τη θε-
ραστεια τών οφθών. Σε μεγάλη άμωσ δόσι, φάνει τό θάνατο. 'Υπαρ-
χει όνοσ και άλλα παρόμοια για τό άζόνιο. Δηλώνεται δηλαδή, ότι
ό φουθός φάλασας του 'Αδη, ό Κέρβερος, άνέβηκε μια μέρα στη
γη. Μη υπαρόντας όνοσ να ύποφέρει τις άγριδές του ήλιου, έκανε
έπιστο κα' έτσι φάντοσε τό άζόνιο.

Χαριτωμένοι είναι επίσης ό μύθος για τόν ύάκωνο, τό μωροβόλο-
μένο 'Ελληνικό λουλούδι.

Ό 'Υάκωνος, υός του βασιλέως 'Αυτιάλα, είχε άγατηθεί από δύο
θεούς: τόν 'Απόλλωνα και τόν Ζήφυρο. Μία μέρα λοιπόν που ό έφη-
βός 'Υάκωνος έπαζε με τό φίλο του 'Απόλλωνα, οίχωντας τό δίσκο,
ό Ζήφυρος έξήλεγε για την προ-
τήματα και σαν σκληρός άντεροστής
θέλησε να εκδικηθή. Φυσώντας λοι-
πόν με όρημ από τόν Τάυτερο, έ-
φερε τό δίσκο—που τόν είχε φί-
ξει ό 'Απόλλων— στο κεφάλι του
παιδιού κα' έτσι τό φως βασιλο-
ποίω έπεσε αμόφορως, νεκρό. Ό
'Απόλλων έδρήνησε τό θάνατο
του άγατημένου του 'Υακίνθου και
από τό αίμα του έκαμε όποτε ή γη ν'
ανάδοση τό όμιόνιο άνθος, τώ
όποιο τα πέταλα παρισταναν τό
ροζάκια Υ. Ό μύθος αυτός υπά-
ρει στους 'Αμάλόγους τών Θεών
του Λουκιανού.

Περίεργο είναι και οι θρύλοι
για δέντρα που φερώνον σε πά-
ρους ή σε τόποις όπου πέθαναν
άνθρωποι, και τους όποιους πι-
στεύεται, ότι ή ψυχή τους μπηκε
μέσα στο δέντρο.

Ό θεός 'Ηλιος, άναφέρει σχε-
τικώς ή μυθολογία, άγαποσε τη
βασιλοπούλα Λευκοθέη, κατέβανε
—κάθε δειλινό βέβαια— στη γη
και την έβρισκε. Η άδελφή της
τό μαρτύρησε στον πατέρα της
'Ορχομένο κα' ό σκληρός αυτός
βασιλιάς της έθαψε ζωντανή,
'Αλλ' ό 'Ηλιος έκαμε να βγώ' απ'
τόν τάφο της εδέντρο λιγνοφό-
ρον κα' τη φθονική άδελφή της
τη μεταμόρφωσε στο γναστό άν-
θος ήλιοτρόπιο, που έχει τό κίτρι-
νο χρώμα του φθόνου και διαρκώς
σπερματά προς τό μέρος του ή-
λιου, σαν να ζητάει σπέρμα.

Γιά τη μυροσίνη πάλι, τό συμ-
παθητικό πράσινο φυτό, πάσχει ό
άκόλοθος άρχαίος θρύλος:

Η Μυροσίνη ήταν μια χαριτω-
μένη 'Αθηναία κόρη, που άγαπού-
σε πολύ να συζάχη στα γυναι-
κίστρια και στο στάθια και να στε-
φανώνον τους νεκρούς με κηλοή
στεφάνια. Κάποτε όνοσ ό νεκρή-
νοι άγανάκτησαν, έπεσαν κα' έτά-
νον της και την έδοτόσαν.

'Αλλ' ή 'Αθηνά, που άγαπούσε
τη Μυροσίνη, τη μεταμόρφωσε στο

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΣΤΙΧΟΙ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Χριστός άνεστη, άδελφοί! Μεγάλο πανηγύρι
γίνεται σήμερα εκεί ψηλά στον ούρανό,
οι άγγελοι με ήλσα τους βαρύνε τό τρι-
τήρι κα' οι άγγελοι χορεύονε τον καλαμαστό.
'Η Παναγία μας ή χρυσή, όλη βροσία και χάρι,
ψηνη τ' άνοι της Πασκαλιάς στη σουδία περαστό,
κα' ένα σηκόνι για μέσε στον 'Ιωσήφ τρωτάρι,
κα' αυτός με μούτρο γελαστό
'Μαριώ μου, να τόν χαίρεσαι, της λέει, τό Χριστό!

Χριστός άνεστη, άδελφοί! 'Ανάστη τα κερία σας,
για σφίκετε τα χείλη σας μ' άληθινή χαρά,
άντρες, γυναικες σήμερα τουογκρίσετε τ' αούγ σας,
φιλήστε τα έξώβρια σας, κούζινες, τρωερά,
Σήμερα ό τι κούπετε χαλάλι να σέσ γίνη
γιατ' έχει τό τέρετρο του και ό Θεός κλειστό,
'Απάνω εις τό θρόνο του τρώε γερά και πίνει
κα' αυτός με μούτρο γελαστό
'Μαριώ μου, να τόν χαίρεσαι, της λέει, τό Χριστό!

Χριστός άνεστη, άδελφοί! Ό 'Αδης έκικήθη,
άπ' τόν πολύ του τό θυμό ό διάβολος λυσσό,
έπ' βογγητό ομοκύνοντα τα μάρμα του τα στήθη
και την όφρα έρόρθησε στα δόντια του μωστό.
Κιτάξτε πως τώ φύγατε οι κολασιμένο όλοι
άπ' τα καμίνα πουκαίτε νερό ζεματιστό,
γελούτε με τη φούρκα του οι πό μικροί δια-
βόλοι

κα' όσόνι με μούτρο γελαστό
'Μαριώ μου, να τόν χαίρεσαι, φουξόζον, τό
'Χριστό!

Γ. ΣΟΥΡΗΣ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ Θ. ΔΗΛΗΓΙΑΝΝΗ

Μιά άκρως στον Ναπολέοντα Γ', Τό Κρητικό ζήτημα. Η 'Ελληνική κυβέρνηση δεν άπαντά... Η γιουκετσάδα στο ΰβερπαλειο της Βαυαρίας. Πώς, άντι να μεθύει ο Διηλιγιάννης, μέθους ο Κερμουνδούρος. Η Ζαφείριω, ή άγκλημένη του σκυλίτσας, κτλ.

διώνημο φυτό...

Νά τώρα και για τó κιαρισί: 'Ο Έτεοκλής είχε τρία ώφια κιαρισία, λιγερόκομμα, λελαρά, πού άγαπούσαν πολύ τó χορό. Μιά φευγαλοάνστη νύχτα, χορευόντας έξω απρός τωίν τόν θεών, έπεσαν μέσα σ' ένα χάσμα και σκοτώθηκαν. 'Όμως ή Γή, πού τις έλεστη-θής, έβγαλε από τó χάσμα τρία κιαρισία, τά πρώτα πού φάνηκαν στον κόσμο.

Στόν τάφο τού Μενουόου, πού αιώτηόντηε, έφύτρωσε ροδιά, στον τάφο τού 'Αμίκου, πού σκοτώθηκε, έφύτρωσε ροδοδάφνη.

'Ο Βυργίλιος άναφέρει τόν άκόλοθο σχετικό θόλο: 'Όταν ο Αλνείας έθυσίαζε στη Θεωακή άσθ, θέλησε να βγάλη από τή γή κλάδους μυριάς, για να στείλση τó βομό. 'Όταν έβγαλε τόν πρώτο κλάδο, κόβοντας τις ρίζες, είδε να στάζουν σταλαγματιές μαύρο αίμα. Έπεξερίσε να βγάλη και δεύτερο κλάδο, και πάλι έσταξε αίμα. Έπει, με όση περισσότερο, έξέστασε και τρίτον κλάδο, άκούστηκε από τά βάθη της γής θρηγοήδες στεναγμός και φωνή πού έλεγε:

«Ανεία, γιατί με παραΰεις;... Σεβάσου τόν τάφο μου, φύγε! Είμα ο Πούδωρος, ο ιδός τού Πρίστου, τόν όποιον άδικος έφάνενε ο βασιλεύς τόν Θεωαόν Πολυμάτορ».

Στά βοτανικά γλωσσάια άναφέρεται ένα άθος κορινθόχομο με τ' όνομα σ τ ι γ ά δ ο ς. 'Ο λαός τó λέει «Άλκον της Παναγίας», γιατί πιστεύει ότι έφύτρωσε από τά δάκρυα της Θεοτόκου όταν έπλεγε τó Σταυρομένο Γυό της. 'Η Βοτανική τó ονομάζει «Σικελικόν Έλιγρυσόν». 'Ο λαός ά μ ά - ο ν τ ο. Τό τραγουδι λέει:

Γιά ιδές τόν τόν άμάρντο σέ τί βουνό φυτρώνει, τόν τρών τά λάφια και ψοφοίν, τ' άροχιά και μερό- γουν...

Στή Κρήτη ο άμάρντος λέγεται «Λεπτοκόβοτανος».

Στή Σικελία, ένα είδος σταφυλιού λέγεται «Άλκον της Παναγίας». Στή Νεάπολη της 'Ιταλίας, από έν' άλλο είδος σταφυλιού παράγεται τó περίφημο κρασί «Άλκον Κρίστι», δηλαδή «Άλκον του Χριστού», γλιαντατο και άροματικό.

Κατά τούς θούλους, από κά άνη φύτρωσαν κα από γάλα πού έπεσε στη γή. 'Ο Ζεύς, όταν γενήθη τόν 'Ηρακλέα από τήν 'Αλκυονη, θέλοντας νά τόν κινή άθάνατο, τόν έφερε κοντά στο μαστό της κομμωμένης 'Ηρας για να βιάσει από τó γάλα της θεάς. 'Όταν τó βρέφος έχόρτασε, έξέκόλλησε τó στόμα του από τή ρώγα του μαστού, έτρεχε όμως άρθνο τó γάλα της θεάς, και όσο απλόθηκε στον οίκανό έσχημάτισε τó λεγόμενο Γαλαξία και όσο χύθηκε στη γή άνώθησε τά άστρα ζώγια.

Στά Σέρβια της Μακεδονίας σώζεται ή έξής παράδοση: Οί Τούρκοι, χρόνια πολλά προπαθόναν να πάρουν τó κάστρο τών Σερβίων. 'Ο Βασιλεύς τών Χριστιανών πέθανε, άλλ' ο θάνατός του κρατήθηκε μιστόκο τέσσερα χρόνια στο θρόνο άνέβηκε ή κόρη του, ή όποια έξακολούθησε τόν πόλεμο. Απελευθέρωσε οί Τούρκοι, έτοιμάζονταν να φύγουν, όταν παρουσιάστηκε στο Σουλτάνο ένας νέος Τούρκος και τού είπε ότι αυτός ήταν άξιος να πάρη τó Κάστρο, άν τού έπισχεθή νά τού δώση τήν βασιλοπούλα τών Σερβίων.

'Ο Σουλτάνος τού τó έπισχεθήσε και τότε ο νέος ντύθηκε όσα κάλογονικά κ' έληρίσασε τó Κάστρο, τάχα για να ζήτηση λάδι για τó μισαρήνη, άλλ' ή βασιλοπούλα έκατάλαβε τήν πανουργία και διάταξε τούς φρουρούς να τόν διαώσουν.

Τότε ο φρεντοζολόγος έπεριμένε νάρθη τó Πάσχα και σινεδούνεσε τούς πολιορκητές Τούρκους να δέσουν λαυράδες στα χέρια τών γιωνών και να τεινθόνουν τή νύχτα κατά τήν πόρτα τού Κάστρου...

Οί Τούρκοι έβαλαν σέ ένέγχεια τó τέχνασμα τού φρεντοζολόγου. Κ' οί Χριστιανοί τού Κάστρου, νομίσαντες ότι έρχοντα άλλοι Χριστιανοί άπ' έξω να κύνουνε λαμπατή μαζύ τους, άνοιξαν τήν πόρτα του. Οί Τούρκοι χύθηκαν μέσα με γυναίκα τά σταθιά. 'Ο φρεντοζολόγος ώρμησε να πάση τή βασιλοπούλα, άλλά κινή έπρωτήμηση να πείση από τόν άγριο τού Παλιού της και να σκοτώη. Από τó πέσιμο έσπασαν οί μαστοί της και άρθνο γάλα χύθηκε στη γή. 'Απ' αυτό έφύτρωσε τó γ α λ ά ο ς τ ο. 'Ακόμα και σήμερα, στα Σέρβια, όσες γυναίκες θέλουν να κύνουν πολύ καλά, λιγανουν γύφω από τά χυλάσματα τού Κάστρου «στιαρωδόνουν τά χέρια πίσω από τή αράχη τους και βόσκουν σαν προβάτινες τó γαλόχορτο».

Στά 'Ιερουσόλυμα, τέλος, σώζεται μία παράδοση πού λέει ότι μέση στο Σπήλιω της Βηθλέεμ, από σταλαζμό γάλακτος της Παναγίας, ο τάπος έγινε κάταστρο σαν τρυφ. Κι' όσες γυναίκες δεν είχαν γάλα να βράζουν τά βρέφη τους, έρχονταν λίγω χόλια από τó έδαφος τού Σπηλιού μέσα στο νερό πού έπιναν κ' άποκοπούσαν έτσι άρθνο γάλα.

Η ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Μιά μέρα κάποιονα κυρία της Αόλης έλεγε ειρωνικά στον μεγάλον ίερωκόμια Μπισσού:

—Έσείς ο άντρες είστε άξιοθαύμαστοι, Μπισσέιτε να μιλάτε μια ώρα πάνω στο ίδιο ζήτημα...

—'Η γυναίκες είναι άκόμια πού άξιοθαύμαστες, άποκρίθηκε μ' έτοιμότητα ο Μπισσού. Μπισσέιτε να μιλάτε όλοζηρες ώρες... στα κουτούρωδ'...

ΒΑΡΕΤΟ

—Μιά μέρα ήθε ο Κομμουνδούρος και με κάλεσε να φάμε μαζί μια γυνοβετσάδα...Με πήρε και με ώδηγησε πίσω από τó ναύ της Χριστοπληωτιστής, όπου ύπηχε τότε ένα ψυτοπέλειο πού κωραπίσε μια γυναίκα Βαυαρέζα. Τό ψυτοπέλειο αυτό ήταν έπετελέμένο στη κωνή θεά, απ' όλες τις μεριές και ελτα στον Κομμουνδούρο ότι δεν έβρεκε να φάμε έκει, μπροστά σ' όλον τόν κόσμο.

—Μορέ, κήθηκε κάποι και μη σέ μέλει, πού άποκρίθηκε. Κατεβάζουμε τά παρατεταμένα και δεν μάς βλέπουν...

Καθίσαιμε λοιπόν στο τραπέζι κ' άπάνω στο φαί ο Κομμουνδούρος άρχισε να πού άναστήση τούς λόγους, για τούς όποιους έπρεπε να ταχθώ με τó μέρος τών επαναστατών. 'Επειδή όμως έγώ παρέμεινα άμεταίεμιστος, θέλησε να με μεθύση και διάταξε να φέρον μεθύση, τή μη πάνω στην άλλη. Θα τó πιστέψτε όμως: 'Υστερ' από πέντε λεπτά κ' ο Κομμουνδούρος κ' ένας άλλος γιστρος πού έτρωγε μαζί μες σοζαλίζαν, ένώ έγώ δεν είχα λάθει τίποτε!

Μιά από τις μεγαλύτερες άδωνιμίες τού Διηλιγιάννη ήταν ή Ζαφείριω του, ένα σκυλάκι πού τού τó ελχαν χαρίσει στην Τριπόλι.

'Ο Διηλιγιάννης ήθελε νάχη πάντα κοντά του τή Ζαφείριω, με τήν όποια έπαίξε και τή χάνεινε συχνά σαν νάταν παιδί του.

